

וכוונת המשנה לומר, שרק בתי ישראל מטמאין בנגעים, אבל בתי עובדי כוכבים אינן מטמאין בנגעים.

ולפי זה, רבי אליעזר ורבנן נחלקו במשנתנו באומר "הרי את מותרת חוץ מפלוני", אם היא מגורשת או לא.⁽⁴⁾

ועתה מבארת הגמרא, שלפי ביאורו של רבינא, בהכרח, **מתניתין**, משנתנו, שנחלקו בה רבי אליעזר ורבנן באומר הרי את מגורשת חוץ מפלוני, אם זה גט כשר או לא, **דלא כי האי תנא** הוא! לא כמו ששינו בברייתא —

דתנאי: אמר רבי יוסי ברבי יהודה:

לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על המגורש את אשתו ואמר לה בשעת מסירת הגט "הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני", שאינה מגורשת. כי גם רבי אליעזר מודה שהגט פסול.

על מה נחלקו רבי אליעזר וחכמים —

על המגורש את אשתו ואמר לה "הרי את מותרת לכל אדם על מנת שלא תנשאי לפלוני",

שרבי אליעזר מתיר אותה לכל אדם, חוץ מאותו האיש. וחכמים אוסרים אותה להינשא לכל אדם, כיון שזה גט פסול.

אבל באומר לה "הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני", כולי עלמא מודים שזה גט פסול.

ומבארת הגמרא את טעמם של רבי אליעזר ורבנן, לפי שיטת הברייתא, שרבי אליעזר ורבנן נחלקו ב"על מנת":

מאי טעמא דרבי אליעזר, הסובר שזה גט כשר? —

מידי דהוה אכל תנאי דעלמא. משום שזה דומה לכל תנאי רגיל ואינו שיוור בגירושין. שהרי כגט זה הוא מתירה לכל אדם, ומה שהיא אסורה להנשא לאדם שהתנה עליו שאם תנשא לו יתבטל הגט, אינן זה סתירה להיתר של הגט, אלא אסורה להנשא רק מחמת התנאי שבו.

ורבנן סוברים, שאין זה דומה לתנאי דעלמא. לפי שכל תנאי דעלמא, אינו פוסל את הגט משום שהוא לא שיויר ליה בנט, שהרי הגט מתיר אותה לכל אדם. אבל הכא, שיויר לה בנט. כי היות שאמר לה "על מנת שלא תינשאי לפלוני", נמצא שמחמת התנאי, הגט אינו מתירה לכל אדם, ולכן סוברים חכמים שאינה מגורשת.

וממשיכה הגמרא ומבארת:

ומתניתין, דאוקימנא בחוץ, משנתנו, שהעמדנו עתה שרבי אליעזר ורבנן נחלקו באומר לה "חוץ מפלוני" —

מאי טעמא דרבי אליעזר? מדוע רבי אליעזר סובר שזה גט כשר?

אמר רבי ינאי משום זקן אחד:

אמר קרא בפרשת גירושין [דברים כד], "ויצאה מביתו, והלכה והיתה לאיש אחר."

4. ונחלקו הראשונים בביאור מסקנת הגמרא. דעת הרי"ף הרמב"ם והרא"ש והר"ן והתוס'